

***Wystawy sztuki dziecka a środowiska artystyczne w latach 1898-1922.
Perspektywa polska i konteksty europejskie***

Celem projektu jest pierwsza próba opisania i analizy zjawiska wystaw sztuki dziecięcej organizowanych przez środowiska artystyczne (artystów, krytyków, marszandów) w Europie w pierwszych dekadach XX wieku. Objęte analizą zostaną europejskie wystawy od 1898 roku (wystawa sztuki dziecięcej w Kunsthalle w Hamburgu) do 1922 roku czyli ostatnich wystaw objazdowych pracowni Franza Cizka po Wyspach Brytyjskich oraz ostatniej objazdowej wystawy *Sztuka dziecka* w Poznaniu, które wyznaczają schyłek ponad dwóch dekad intensywnego zaangażowania środowisk artystycznych w wystawiennictwo sztuki dziecięcej.

Można wyznaczyć pięć obszarów kulturowo-politycznych, w których odbywały się najważniejsze wydarzenia: **Polska** (zabór rosyjski oraz II Rzeczpospolita), **Rosja** (Cesarstwo Rosyjskie), **Francja**, **Wielka Brytania** oraz obszar **niemieckojęzyczny** (Druga Rzesza, Austro-Węgry). Moje badania planuję podzielić na części odpowiadające tym obszarom. Pracować będę przede wszystkim na archiwach artystów, archiwach narodowych lub miejskich, na dokumentacji prasowej oraz literaturze podmiotu i przedmiotu. Moje poszukiwania zagraniczne wiąże z konkretnymi postaciami: Franzem Cizkiem (1856-1946), Henri'm Matisse'm (1869-1954), Vladimirem Izdebskim (1882-1962), Mikhailem Larionovem (1881-1964), Natalią Goncharową (1881-1962) oraz Rogerem Fry'em (1866-1934). Badania archiwalne będę przeprowadzała w oparciu o dokumenty wymienionych artystów. Na podstawie kwerend wyznaczę najważniejsze postaci i wydarzenia, spróbuję zarysować główne idee przyświecające organizatorom wydarzeń. Będę przyglądać się różnicom i podobieństwom lub spróbuję nakreślić ogólny charakter wydarzeń. Efektem projektu będzie stworzenie rozdziałów pracy doktorskiej, udział w co najmniej jednej międzynarodowej konferencji oraz opublikowanie dwóch artykułów naukowych w recenzowanych czasopiśmie.

Główne pytanie badawcze projektu **dotyczy znaczenia, jakie sztuce dziecięcej przypisywały europejskie środowiska artystyczne**. Dostrzegam, że motywy sztuki dziecka jawi się jako wątek powrotu do źródeł, prymitywizmu, czyli tematów istotnych dla nowoczesnych kierunków w sztuce. Ponadto, aspekt edukacji artystycznej, zainteresowania podmiotowością dziecka, wiary w konieczność wspierania naturalnych odruchów, kreatywności, łączy się z modernistyczną wizją nowego człowieka. Punktem wyjścia będzie spojrzenie na sztukę dziecięcą, czy nawet szerzej – samo dzieciństwo, jako rodzaj konstruktów kulturowego. Moim celem nie jest opis przedstawionych prac, a analiza dyskursu o sztuce dziecięcej.

Planowane przeze mnie badania nad europejskimi wystawami sztuki dziecka mają szansę stać się pierwszym monograficznym opracowaniem zjawiska oraz istotnym wkładem w studia nad europejską kulturą nowoczesną. Moja analiza czerpać będzie z różnych dyscyplin humanistycznych: historii społecznej, historii wychowania, estetyki. Być może pozwoli zarysować od nowa horyzont myślowy opisywanych środowisk artystycznych. W badaniach będę dążyć do ukazania tego zjawiska jako ponadnarodowego fenomenu, dotyczącego artystów, środowisk o różnych, czasem skrajnie odmiennych poglądach.